

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Nordreisa kommune
Postboks 174
9156 Storslett

29. februar 2016

Høringsuttalelse til forskrift om motorferdsel med snøskuter på islagte vann i Nordreisa kommune

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at Nordreisa kommune har forskrift om motorferdsel med snøskuter på islagte vann til offentlig høring. Forskriften inneholder forslag til kjøring på 19 vann i forbindelse med 5 eksisterende løyper. FNF ønsker å komme med innspill til saken.

Nordreisa kommune er en villmarks- og nasjonalparkkommune med særskilte kvaliteter hva gjelder variert og vakker natur som bidrar til verdifulle naturopplevelser for allmennheten. Naturen og friluftsmulighetene i kommunen gagnar både omdømme, bolyst, reiselivsnæring, folkehelse og livskvaliteten til folk flest. Disse kvalitetene er svært viktig å ivareta i forskrift om motorferdsel med snøskuter på islagte vann.

Klage fra Norsk Friluftsliv

FNF Troms er kjent med at Norsk Friluftsliv har klaget Klima- og Miljødepartementet inn for Sivilombudsmannen da de mener at regelendringen som åpner for snøskuterkjøring på islagte vann i Finnmark og Nord-Troms er ugyldig. De mener at departementet ikke har hjemmel til å inkludere lovendringer som ikke har vært på høring. Norsk Friluftsliv mener endringen vil føre til økt skuterkjøring og omfatte store arealer. Det er heller ikke gjort konsekvensutredninger for hva en slik åpning vil kunne føre til, særlig hva gjelder sumvirkninger. FNF Troms anbefaler at Nordreisa kommune ikke foretar forhastede beslutninger før en kjenner utfallet av saken.

Retningslinjer og forventninger

I loven står det at hensynet til friluftslivet skal stå i en særstilling. I lovproposisjon, side 28, står det blant annet: «Det er særlig friluftslivet som risikerer å bli skadelidende ved etablering av snøscooterløyper, ikke minst som følge av eventuell ulovlig kjøring med utspring i løypene. Hensynet til friluftslivet står derfor i en særstilling.» I Stortings prop 35L oppfordres kommunene å ta et spesielt hensyn til friluftslivet og at snøscooterløypene ikke bør legges i svært viktige eller viktige friluftslivsområder jfr. kartleggingen. Det understrekes også at kommunene bør holde store, sammenhengende vinterfriluftsområder frie for snøskuterløyper. Det påligger derfor den enkelte kommune et stort ansvar å ivareta friluftslivets interesser gjennom planprosessen. Det er avgjørende at friluftstinteressene ivaretas og at frivillige lag og foreninger inkluderes tidlig i prosessene.

FNF Troms, Holtvegen 66, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftsansjoner i Troms som tilsammen representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

Ordlyd om fri kjøring

I foreslått forskrift benyttes begrepet «fri kjøring» på islagte vann, blant annet i paragraf 3 og 4. FNF Troms ønsker å understreke at dette er misvisende og strider mot premissene i den nye motorferdselloven. I *Forskrift om bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag*, § 4 a, heter det at: «*I kommunene i Finnmark og Nord-Troms (kommunene Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storffjord) omfatter myndigheten også adgang til i forskrift å tillate kjøring ut av løypa på islagt vann for å raste.*» Det er avgjørende at dette tydeliggjøres, og at det også presiseres i formålet og virkeområdet til forskriften. Slik saken har blitt framstilt i media, har også «fri kjøring» blitt benyttet, og det er svært viktig at denne misoppfatningen ikke får fotfeste. Konsekvensene for friluftsliv, naturmangfold m.m. vil være mye større om det bedrives fri kjøring på vannene utover rasteformålet. Det er en viss risiko for at foreslåtte åpninger om kjøring for å raste, vil kunne medføre en holdning og oppførsel som om vannet var fritt.

Dersom forskriftsendringene vedtas, må kommunen være aktivt ute å informere / klargjøre innbyggere og tilreisende om hva som faktisk er lov. Det må også sikres tilstrekkelige ressurser til å bedrive tilsyn og kontroll.

Kartlegging av friluftsområder og vurdering av konsekvens

Nordreisa kommune var relativt tidlig ute med verdikartlegging av sine friluftsområder. Dette er et nyttig verktøy i arealplanleggingen. I Stortings prop 35L oppfordres kommunene som nevnt å ta et spesielt hensyn til friluftslivet og at snøscooterløypene ikke bør legges i svært viktige eller viktige friluftslivsområder jfr. kartleggingen. I Nordreisa sitt tilfelle handler ikke hensynet direkte om å opprette nye løyper, men å utvide snøskutertrafikken langs allerede etablerte traseer. Det er likevel av avgjørende betydning at friluftslivet vektlegges og at eventuell tilleggsbelastning utredes.

13 av de 19 vannene som foreslås gjeldene for de nye forskriftene er verdisatt som «svært viktige» friluftsområder. I utredningen legges det til grunn at en av årsakene til nettopp denne verdien er at det finnes en skuterløype der. FNF erkjenner at dette er med å gjøre området mer tilgjengelig for flere og dermed vil kunne bidra til økt bruk. Snøskuterkjøring er i seg selv likevel ikke en del av de mange kriteriene som ligger til grunn for verdikartleggingen. Et av punktene det vil ha størst indirekte relevans for er tilgjengelighet, hvor en skuterløype vil kunne åpne for lettere tilgang. Skuterbruken vil likevel kunne slå negativt ut på noen av de andre parametrene som benyttes til kartleggingen. Viktigst av alt er at en ikke automatisk bør trekke konklusjonen om at når det først er litt kjøring i et område, vil ikke økt kjøring føre til ytterligere konsekvenser.

FNF Troms berømmer at Sikkajávri er tatt ut blant annet grunnet friluftshensyn. Men dette er også det eneste vannet. De få andre som er tatt ut er argumentert i sikkerhet i henhold til is og skred. I avslaget av det populære Oksfjordvatnet savner FNF at friluftsliv (A-verdi) nevnes som et argument for at området ikke anbefales. Vurderingen av friluftsliv er i utredningene stort sett knyttet til å vise til verdikartleggingen og skrive: «*Vi mener det ikke vil være konflikt mellom en eventuell åpning av mer fri kjøring med snøskuter på vannet og øvrig aktivitet.*» Her ligger det få reelle vurderinger og faktagrunnlag bak. Og når friluftsområdet har A-verdi benyttes hovedsakelig følgende begrunnelse for å åpne for mer kjøring: «*Vi mener det ikke vil være konflikt mellom en eventuell åpning av mer fri kjøring med snøskuter på vannet og øvrig friluftaktivitet i området. Det er eksisterende snøskuterløype og aktivitet tilknyttet denne som er grunnlaget for at området har fått verdi A – svært viktig.*»

I setningen over har ikke kommunen vurdert hva økt bruk vil kunne medføre av eventuelle negative opplevelser for friluftsovervåkerne. Også for de som har benyttet skuter for å komme seg opp til vatnet. Dersom det vil bli mye mer kjøring på vannene, vil dette i sum kunne få uante

konsekvenser og forringe opplevelsen til mange av dagens brukere. Influens og støyområde vil øke. FNF etterlyser også tall på hvor mye mer økt kjøring som er forventet. Hvor ofte kjøres det de ulike stedene i dag o.l.? Stuora Mollesjávri er eksempel på et vann som har fått verdi A og som også brukes til hundekjøring, skigåing m.m. Hva en utvidet bruk av motorferdsel vil ha å si for mangfoldet av friluftsdøvelse må komme tydeligere fram. I verdikartleggingen trekkes de tre kriteriene «lite påvirket av støy», «inngrepsfritt» og «spesielt landskap» fram som hovedargumenter for å gi området A-verdi. Dette er verdier som direkte vil kunne bli forringet dersom motorisert ferdsel i området øker ytterligere.

Vurdering av naturmangfold og bruk av loven

FNF Troms savner en grundigere konsekvensvurdering for naturmangfoldet ved økt motorisert ferdsel. Enkelte arter er nevnt, men tilleggsbelastningen på for eksempel småvilt og store rovdyr er i liten grad gjort rede for. Også landskap er en vesentlig del av naturmangfoldet som ikke er inkludert i vurderingene. FNF Troms ser at naturmangfoldlovens miljøretslige prinsipper er nevnt i de ulike løyepforslagene. Ordlyden er stort sett lik for de fleste forslagene, og vi etterlyser en mer tilpasset konsekvensvurdering i hvert enkelt tilfelle, samt at § 10 om samlet belastning benyttes på alle de nye forslagene til utvidelser sett under ett. En bør også ta i betraktning at eksisterende løyper er åpnet uten dagens krav til konsekvensvurderinger, og at flere av dem allerede gir utfordringer for naturmangfoldet.

2.8 Vuolit Juovvavággejávri

Hovedsakelig kommenterer vi forskriften i mer generelle termer. Vi ønsker likevel å trekke fram Vuolit Juovvavággejávri, som er foreslått åpnet for kjøring. Dette vannet ligger ca. 200 meter fra skuterløypa og kan etter FNFs syn ikke innlemmes som en del av åpningene som kan gjøres når løypa går over det aktuelle vannet. Dette vannet bør trekkes ut av forskriften.

Organisasjonene

FNF Troms ser at det vil kunne finnes ulike holdninger til skuterkjøring på medlemsnivå hos de mange frivillige natur- og friluftorganisasjonene i Troms. Gjengangeren er likevel at det bør reduseres til et minimum og behandles ut fra et solid kunnskapsgrunnlag. Naturvernforbundet i Nordreisa ga innspill til kommunen før jul, med blant annet hovedbudskap om at motorferdselloven nettopp er til for å redusere motorferdsel i utmark til et minimum. Nord-Troms Turlag har følgende vedtak om saken: "Styret ser ingen hensikt med å tillate fri ferdsel med skuter på islagte vann. Dette vil bare medføre mer unødvendig kjøring og støy."

NJFF-Troms mener det vil være utfordrende for friluftslivet om det skal åpnes for fri kjøring for å raste på en stor mengde vann i Nord-Troms. Ut fra den informasjon de har vedrørende det eksisterende løypenettet, har det ikke vært nevneverdige klager fra brukerne på muligheten til å komme seg ut i naturen med eksisterende nett. De oppfatter heller ikke at det er store ønsker blant befolkningen i Nordreisa om en utvidelse. NJFF trekker fram at det bare er 5 år til det gamle løypenettet skal opp til ny vurdering, og anbefaler derfor på det sterkeste at en eventuell utvidelse for kjøring på islagte vann avventes og sees i sammenheng med denne revisjonen. Forslaget til utvidelse av løypenettet har etter NJFF-Troms sin mening blitt haste-utredet, og muligheten for å ha gjort anbefalinger på feilaktig grunnlag er dermed stor. Her bør «føre-var-prinsippet» trå i kraft, og en bør ta seg bedre tid til et styrket kunnskapsgrunnlag. FNF Troms mener kommunen bør ta organisasjonenes bekymringer til etterretning.

Samlet belastning og tidsperspektiv

Å lage forskrift om motorferdsel med snøskuter på islagte vann, etter den nye motorferdselloven, er nytt i Troms og i landet. Nordreisa er først ute i prosessen og det er ventet at flere kommuner i Troms ønsker å lage lignende planer i nær framtid. FNF Troms minner om at det er viktig å ikke gjøre forhastede vedtak. Behandlingene i Nordreisa kommune kan fort være med å sette presedens

for lignende skutersaker i Troms i tiden framover. Vi vil trekke fram at det ofte er vanskeligere å reversere nye traseer og vanedannende tillatelser, enn det er å åpne dem. Det er svært viktig at vedtakene gjøres helhetlig, kunnskapsbasert og at de store natur- og friluftsverdiene får den særstillingen de etter loven skal ha. FNF Troms anbefaler Nordreisa kommune å ikke gjøre forhastede vedtak i kommunestyret i mars, men heller se hvor klagen til Sivilombudsmannen fører, og benytte tiden til å belyse saken ytterligere med reelle konsekvenser for friluftsliv, naturmangfold, samt samlet belastning.

Vi tar gjerne mot henvendelser fra kommunen i saker og områder som berører våre medlemmers interesser.

FNF Troms ønsker Nordreisa kommune lykke til i det videre arbeidet og har tillit til at natur- og friluftinteressene blir ivaretatt.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Uttalelsen støttes av:

Nord-Troms Turlag / Troms Turlag, Harstad Turlag, NJFF-Troms, 4H Troms, Naturvernforbundet Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Troms Fylkeskystlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Nord-Norsk Botanisk Forening, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i Våre Hender Nord, Tromsø Casting- og Fluefiskerforening

Kopi:
Fylkesmannen i Troms
Troms Fylkeskommune